

OPRAVDOVÝ KREŠTĀN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	4 kor. — hal.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	2 „ — „		
Na štvrt roka	1 „ — „		
Jednotlivé číslo 6 halierov.			

Korist.

V záujme blahobytu na Horniakoch.

Nedá sa upref, že v posledné roky na našich Horniakoch zhoršilo sa hmotné polozenie tamojšieho obyvateľstva. Ale tento úpadok nebolo len na Horniakoch, bolo ten cítiť na všetkých stranách krajiny. Všade bolo počuť ponosy na neblahé pomery a so všetkých strán ozývaly sa hlasy volajúce o pomoc.

Príčinu týchto nepotešiteľných pomerov nemožno však hľadať v nevšímavosti osôb stojacich na čele správy krajinskej, lež v okolnostach, v jaké naša vlasť behom posledného polstoročia bola vrhnutá. Vydobytie slobody vyžadovalo nielen obetovanie života, lež i majetku; doba absolutizmu, ktorá nasledovala po boji za slobodu, nebola ani najmenej prajná. Ku zaokrývaniu tých škôd, ku doháňaniu tých premeškaní, ktoré nastaly následkom slávneho boja, vtedy nebolo chuti ani času a keď konečne roku 1867. nastalo žiadúce smierenie medzi panovníkom a národom, uhorským štátnikom nastala veľká úloha prevedenia verejnoprávných reforiem; lebo veď naša vlasť po boji za slobodu bola akoby mrtvá a len po r. 1867. začala znova žiť.

Krátka doba 33 rokov sotva bola dostatočná ku vzkrieseniu verejného života našej vlasti, a tejto krátkosti času treba pripísať i to, že sa hmotné polozenie horšilo, lebo hlavná váha musela byť kladená predovšetkým na zabezpečenie verejnoprávneho polozenia krajiny a na utvorenie inštitúcií výučby, pravosúdia atď., slovom na založenie takých inštitúcií, ktorých potrebu vyžaduje každodenný život. Nie teda správcovia krajiny, lež okolnosti boli príčinou, že sa nemohla klásť náležitá váha na pozdvihovanie blahobytu obyvateľstva.

No, chvála Pánu Bohu, teraz už netreba sa nám báť o inštitúcie zabezpečujúce samostatnosť našej vlasti. Netreba sa nám obávať o našu ústavu, ktorú ako najvyšší poklad sverili nám naši otcovia.

Vhodný čas ku naprávaní hmotných pomerov obyvateľstva poskytuje teda táto prajná okolnosť, lebo veď krom sreformovania administrácie nateraz niet väčšej reformy, čo sa týka vnútorného sriadenia krajiny, na dennom poriadku a že súrnosť zaobrania s pomôckami ku

pozdvihnutiu blahobytu obyvateľstva vyžaduje práve náš hmotný stav v najvyššej miere, myslíme, netreba dokazovať.

No, a jako dobré znaky ukazujú, vláda v terajších okolnostach nestojí so založenými rukami. Na celej čiare prichytila sa akcie namerenej k pozdvihnutiu blahobytu krajinského obyvateľstva, z čoho najviac zaujíma nás to, čo vláda činí špeciálne na Horniakoch, lebo veď všeobecné poriadky, týkajúce sa pozdvihnutia blahobytu v celej krajine ako je na pr. sriadovanie otázky robotníckej a poskytovanie rozličných štátnych výhod, sú už dostatočne známe.

A už vopred musíme povedať, že vláda veľmi dobre volí prostriedky, ktorými chce napomôcť blahobytu na Horniakoch.

Na našich vrchovatých horných stranách pri volení týchto prostriedkov treba mať na zreteli polohu tých krajov. Trávnaté grúne vrchov severných a severovýchodných Karpátov klčovať a v úrodnú pôdu chcieť premeniť, tak ako na Dolniakoch sčapovaním močarísk rozmnožuje sa úrodná pôda, bolo by fažkou prácou, ktorá by sotva kedy doniesla čo i len úroky kapitálu potrebného k takejto práci. Preto vláda rozšírením chovu dobytku chce docieľiť to, aby z tých grúňov mali osoh hornouhorski gazdovia. Cez dlhé roky zo slabého a toho istého plemena dochovávaný statok je už z väčšej čiastky zakrpatený, nesúci k dochovávaniu na osoh a vláda vediač, že chudobný hornouhorský gazda nemá peňazí v truhlici za zakúpenie si lepšej fajty, poskytuje lacné požičky, aby si hornouhorski gazdovia mohli zaopatriť dobrý rožný statok, jehož náležitým pestovaním môžu prísť k značnému dôchodku. Pomocou takejto požičky už vo viacerých hornouhorských stoliciach gazdovia zaopatrili si znamenité kusy statku, ktoré plemením môžu si rozmnožiť a tak stať sa dochovávateľmi výtečnej fajty dobytku. Dochovávanie dobytku, ovšem dobytku pekného, vypláca sa v terajších časoch veľmi dobre a preto stalo sa jedným z najhlavnejších prameňov dôchodkových pre hospodára.

Holé stránne po Horniakoch, nedonášajúce žiadneho úžitku majiteľom, padly tiež do pozornosti vlády. Vláda totiž hotovým grošom napomáha

urbarialistov a kompossesoráty v horných stolicach, aby si zalesnili holé stráne a svojim časom prišli ku lacnému drevu. Kto vie vypočítať, čo znamená zalesnenia holých strán a grúňov v horných stolicach, kde neopatrným lesníctvom nielo už skoro dreva, tomu netreba vypočítavať výtečné následky snáh vlády, aby holé priestory boly zalesnené.

Ďalej vláda presvedčila sa, že na poliach horných krajov, ktoré pre studenejšie podnebie nemôžu dávať výnosnejšiu úrodu, možno pestovať práve taký dobrý ľan a výtečné konope, jako v Poľsku alebo v Rusku, čo tamojším roľníkom prináša pekný groš. Postarala sa teda o zaopatrenie takéhoto semena a roľníci v stolicach oravskej, liptovskej, spišskej a šarišskej keď sa o semeno hlásili (Vyzvanie poľahom na príhľasy uverejnil i náš časopis), za veľmi výhodných podmienok dostali semeno a jestli len nejaké nepredvídané pohromy nezastihnú tie kraje, tak i pestovaním konopí a ľanu prídu tamojší podujímaví gazdovia ku slušnému zárobku.

Pre naše Horniaky nemalý význam budú mať i tie poriadky, ktoré minister Darányi tieto dni v sneme prisľúbil a ktoré sa budú týkať sriadenia záležitosti privandrúvania. Do mestečiek a dedín severovýchodných stolic, z ktorých ľud odchádza do Ameriky, prichodia rozličné živly bez peňazí, bez majetku, no a takýchto ľudí je veru tam už dosť a preto sa ich príchodom len bieda v tamojších krajoch zväčšuje.

Pekné začiatky ku pozdvihnutiu blahobytu na Horniakoch sú teda už porobené. Vláda podáva pomocnú ruku hornouhorským gazdom tam, kde je toho potreba už či hotovým grošom, už či semenom, alebo dobrými radami, ktoré gazdom podáva odborníkmi. Závisí teda od samých hornouhorských gazdov, jako tú poskytovanú pomoc a podporu budú vedieť vo svoj prospech využiť, lebo kto si ani sám nepomáha, tomu ani Pán Boh nepomôže.

Slovo k rodákam.

Svätý Matej ľady láme, tak hovorievali naši otcovia a praotcovia, a pravdu tejto výpovede dokázal trefne tohoročný Matej.

Od mnoho rokov, no zvláste v posledných desaťročiach panoval v drahej vlasti našej medzi

bratskými kmenami neblahý rozklad, ktorý nielen že bol na ujmu jednote štátu, ale najviac samým národnostiam až priveľmi škodil. Tak sa zdá, že neblahý a osudný boj národnostný bol kumštovný a s druhej strany na nedorozumení sa zakladajúci. Mnohí, ako by boli k osobným cieľom potrebovali rozopru medzi občanmi jednej vlasti pre rozdiel rodnej reči a preto nesmiernou usilovnosťou vyhľadávali von i dnu príčiny nespokojnosti. Iní zase nepohrúžiac sa hlbšie do rozjímania o veci ináč ľahko pochopiteľnej, ale aj ľahko zaznanej, povrchno súdili o zjavoch a krivdu i násilie hľadali a našli i tam, kde takých nebolo.

Konec koncov ale bol ten, že tak v politickom, ako aj spoločenskom živote nakopily sa vrchy ľadu nedorozumenia, zášti a nenávisli medzi tými, ktorých povinnosťou bolo od tisíc rokov, je dnes a bude na veky vzájomne sa milovať a napomáhať sa.

Tieto ľady narobily mnohé škody tak vo vnútri ako aj na vonok. Vnútorne hryzenie sa a zlý chýr i posmech na vonok. No blížil sa Matej a ľady tieto rokovaním na sneme o otázke národnostnej všestranne roztrieskal a príde skoro jaro, že sa i pozostatky týchže slnkom lásky k vlasti roztopia.

Nuž, kto mal pravdu? My, či národnostní agitátori? Chvála Pánu Bohu my — a to na celej čiare.

Rečníci všetkých snemových strán ako by jednodhlasne ohlásili sa proti nárazkám Komjathyho, i sám ministerský predseda Koloman Széll otvorene vydal svedoctvo právu a slobodomyslnosti. Všestranne zistené je, že v Uhorsku sloboda reči je úplná, národnosť ubezpečená a netreba ku tomu nič iného, len aby členovia bárs ktorej národnosti zjavne a okázale postavili sa na stanovisko zákona a osvojili si ideu jednotného národa a jednoty štátu. Požiadavka táto je ale neodpuštitelná, zato ale základom a podmienkou najširších práv a výhod.

Nuž tedy koniec je pochybám, ale aj koniec nech je a byť musí aj všetkým ponosám, sťažnosťam a nemiestnej žalobe. Cesta je ukázaná, dvere do korán otvorené, lásky plná náruč čaká bratov: len slúčiť sa treba v jeden nerozlučiteľný celok.

A nikto nemá práva pochybovať, až kým sa o protive, ktorá je naším zdaním vytvorená, nepresvedčil. I ten najzúrivejší huckáč, najzafatejší protivník nemá viac práva k odboju, lež povinnosťou jeho je presvedčiť sa o pravde na zákone sa zakladajúcej a verejne s najväčším dôrazom prizvukovanej. Kto teraz ešte hľadá závažie trvania za hranicami krajiny: ten nie je viac pomýleným, lež vlastizradcom pri vylúčení obľahčujúcich okolností.

Matka-vlast nie je macochou, len my nebudme nezďarnými deťmi.

A začiatok svornosti sa už aj zjavuje. Na výlučné stanovisko národnosti a neústupného zapierania menovite Rumuni stavali a hľa! už utvára sa družstvo vlasteneckých občanov rumunskej národnosti. So strany slovenskej my dávno stojíme na základe vlasteneckom a zákonnom i presvedčení sme, že tak, ako my, smýšľajú milióny Slovákov a len na nepatrné stá možno rátať tých, ktorí napriek zákonu a skutočnosti klaňali sa cudzím modlám. Dnes aj tým pripadla povinnosť pripojiť sa k národu, jestli blaho slovenského ľudu skutočne na srdci nosia. Ak sa nepripoja, vieme, čo si máme o nich myslieť, a jako jednaj v oči ním.

A v riešení národnostnej otázky zjavila sa sila pravdy. Šovinismus len jeden je oprávnený a to je šovinismus štátny, ktorý od jedného-každého to samé požaduje a jednomu každému rovnou mierou meria, lebo je jedna túžba, jeden je cieľ: zabezpečenie trvania a zaistenie blahej budúcnosti.

Nuž my kocháme sa tou nádejou, že národnosti na dobrú cestu poukázané, touže aj kráčať budú: veď je to jediná cesta, ktorá ku stálej shode a trvanlivému blahu ťvedie. Len trpelivosť a obozretnosť a vzájomná ústupnosť sú oné čarovné vlastnosti, ktoré pri prvopočiatku všeobecného slúčenia sa, sú a budú zárukou zdaru. Politickú múdrosť požaduje pohyb tento od každého činiteľa a menovite od všetkých politických stránok. Zášť jednej oproti druhým a časný i pochybný osobný zisk nesmie nikdy nadvládu viesť na ujmu veľkého cieľa: upevnenia štátu a jedného politického národa.

Preto snažne radili by sme všetkým, ktorí verejne účinkujú a prosíme ich, aby aspoň v otázke tejto až po jej úplné prevedenie, nechali osobné sváry, aby podrobili privátne chůfky všeobecnému dobru, a aby aspoň v otázke tejto nepodvratne jedine blaho štátu a jednotného národa mali na zreteli.

I vec táto nepôjde zprvu ako na šnúrke; chyby a poklesky predídu; no netreba ich brať nadmier prísne, lež s láskou a pevným chtením opravíť.

Odvolávame sa na všetkých, lebo veď o dobro všetkých sa jedná. Každý, kto na uskutočnení tohoto cieľa bude pracovať, nadobudne si nepominuteľné zásluhy.

Napred sa tedy rozumne a svorne.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Rakúski ministri v Budapešti. Rakúsky ministerský predseda Körber a finančný minister Böhm-Bawerk prišli v nedeľu do Budapešti, a tu sa radili s našimi ministrami ohľadom politického rozpoloženia, berúc do ohľadu hlavne rakúske politické pomery. Pri tejto príležitosti ustálili sa na tom, jako bude sriadená otázka kvóty od 1. júla bežiaceho roku.

Nedeľný odpočinok v ministerstvách. Ministerský predseda Széll upravil prípis na všetky ministerstvá, v ktorom si žiada, aby nedeľný odpočinok bol zavedený aj v ministerstvách, to jest, aby úradníci jednotlivých ministerství boli v nedeľu oslobodení od všetkej práce. Prípis ministerského predsedu prijali všetci ministerskí úradníci s tou najväčšou radosťou, lebo odteraz v nedeľu budú môcť slobodne zadosť robiť svojim náboženským povinnostiam.

Snemové vakácie. Snemovňa vyslancov mala z príležitosti posledných fašianok a popolečnej stredy 4-dňové vakácie, totižto od 25 do 28. februára. Tieto krátke vakácie dobre padly hlavne ministerskému predsedovi, ktorý zo snemových pojednávaní nepremešká ani minúty. Ostatné úradné svoje povinnosti vybavuje odpoľudnia a v noci.

Nový správca rakúsko-uhorskej banky. Július Kautz, správca rakúsko-uhorskej banky, ktorý tento ťažký úrad tak dlhé roky zastával, vzhľadom na svoj 70ročný vek poďakoval sa. Kráľ poďakovanie prijal a odstupujúcemu direktorovi na znak uznania zásluh udelil veľký kríž rádu železnej koruny. Súčasne s prepustením Kautza bol vymenovaný aj nový správca v osobe Leva Bilinského, bývalého finančného ministra. Za správcu banky bol teraz Rakúšan vymenovaný, lebo v smysle stanov direktorom je raz Uhor a raz Rakúšan.

Ministerstvo vnútra. Jako vieme, ministerstvo vnútra dočasne vedie ministerský predseda Széll. Od nastúpenia vlády politický svet vždy bol zvedavý na to, že kto bude ministrom vnútra. Najnovšie jako za isté bolo považované, že po vybavení krajinského rozpočtu ministerstvo vnútra dostane svojho nového pána. Tí, ktorí toto držali za isté, sa veľmi sklamali. Ministerský predseda Széll na zasadnutí snemu 21. februára povedal dlhú reč, v ktorej predniesol aj program, čo mieni všetko jako minister vnútra robiť, zvlášte rozpovedal, jako chce reformu administrácie previesť. Z tohoto vysvitá, že ministerský predseda ani zďaleka nepomýšľa na to, aby už teraz prepustil niekomu ministerstvo vnútra. Hovorí sa, že ministerský predseda Széll povedie záležitosti ministerstva vnútra do tých čias, kým sa neprevedú nové voľby. Voľby chce viesť čo minister vnútra sám ministerský predseda Széll, aby pri nich v platnosť uviedol zákon, právo a spravodlivosť. Voľby budú

pravdepodobne len začiatkom budúceho roku, ačkoľvek není nemožné, že sa prevedú behom tohoto leta alebo jasene.

Z Rakúska. Jako sme minule sdělili, rakúska ríšska rada bola svolaná na 22. ho februára. Na tomto zasadnutí predniesol nový ministerský predseda Körber programm vlády. Ministerský predseda predovšetkým vyhlásil, že jeho vláda nepatrí ani k jednej politickej strane a zatým rozvinul tie zásady, dľa ktorých chce Rakúsko spravovať. Predovšetkým prizvukoval potrebu riešenia národnostnej otázky, hovoriac, že *pokoj musí byť zjednaný*. O výsledku konferencie mieru nateraz nemôže nič povedať, ale prechováva pevnú nádej, že pokoj bude docielený. Potom oznámil dlhý rad návrhov týkajúcich sa napomoženia hospodárskeho vývinu Austrie: medzi inými oznámil stavbu šiestich železničných ciar, rozšírenie prístavu v Trieste atď. Hospodársky programm vlády zostavený je tak, že skoro pre každú provinciu obsahuje nejaké osožné reformy, týkajúce sa priemyslu, výučby atď. Ríšska rada prijala programm spokojne a rozhodla, a že ho bude najbližšie pojednávať.

Z Afriky. Tento raz môžu už aj Angličania hovoriť o víťazstve. Asice hlavnému maršallovi Robertsovi veliteľovi anglickej armády podarilo sa obkolesiť búrskeho generála Kronjeho, ktorý sa po 10 dňovom úzase a obdiv vzbudzujúcom hrdinskom bránení konečne koncom minulého mesiaca poddal. Generál Kronje mal všetko spolu asi 4 tisíc bojovníkov, kdežto anglické vojsko presahovalo 50 tisíc mužov. Není sa tedy čo čudovať, keď Kronje musel podľahnúť tejto obrovskej presile. Ale aj toto víťazstvo padlo Angličanom veľmi draho, lebo pri nápadoch utratili veľmi mnoho dôstojníkov a vyše 1000 bojovníkov. Toto víťazstvo Angličanov ani zďaleka neznačí ešte zakončenie vojny; Búri sa nepoddajú tak ľahko, s tou odhodlanosťou a chabrosťou budú aj ďalej bojovať a Angličania utratia ešte mnoho tisíc vojakov utratia, kým prípadne celkom premôžu Búrov.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 21. februára. Na dneskajšom zasadnutí povedal ministerský predseda zase obsérnu reč, v ktorej odpovedal na všetky sťažnosti a námietky rečníkov. Pojednávanie rozpočtu ministerstva vnútra začal dnes Albert *Berzoviczy*, ktorý v príkladne krátkej reči prosil snem, aby sa už s národnostnou otázkou nezaoberal, lebo veď je známe, že vláda chce v oči národnostiam liberálnu, povolnú politiku prevádzať.

Ministerský predseda *Szell* prinútený bol znovu sa zaoberať s národnostnou otázkou, lebo od jeho poslednej reči niekoľkí vyslanci predniesli boli pár námietok pofahom na to, jakú národnostnú politiku má vláda prevádzať. Ministerský predseda opätovne vyhlásil, že tu v Uhorsku je len jeden národ, politicky jednotný národ, a tak tedy žiadna vláda nemôže inú politiku prevádzať, jako politiku jednotného uhorského národa. Čo sa týče

tej žiadosti jednotlivých vyslancov, aby vláda prekazila agitáciu národnostných agitátorov, dľa jeho mienky, to sa dá previesť iba pomocou múdrej politiky. Nech sa medzi národnostami a agitátorov postaví štát, nech si žiada úplné uznanie svojej auktority a zatým nech povolne a spravodlivo zachádza s národnostami, nech rešpektuje ich reč, mravy, zvyky a náboženstvo, ale aj to len po tie hranice, pokiaľ to dovoľuje veľká zásada štátnej jednoty. Nech ochraňuje ich oprávnené záujmy, ktoré sa neprotivia jednote štátu, aby necítily len moc a silu štátu, ale aj ochranu jeho; nech hľadajú a nájdu v uhorskom štáte to, čo je pre ne v každom ohľade výhodné. Národnosti nech počítia dobrotu, ošetrujúcu ruku, ochraňujúceho a opatrujúceho ducha štátu. Uhorský štát nech prifahuje k sebe auktoritou a láskou; národnostných agitátorov treba prenasledovať a treba poučiť dobrých vlasteneckých synov vlasti, že títo agitátori sú zlí apoštolovia, ktorých protištátne agitácie ich samých do nešťastia privedú.

Ministerský predseda prejdúc potom na úlohy ministerstva vnútra vyhlásil, že nateraz nepovažuje za časuprimeranú dišputu o tom, jaká bude alebo má byť reforma administrácie, lebo predbežne k tejto reforme treba posoberať potrebné dáta, vyslychnúť odborníkov a svať poradu v záležitosti jej. Predovšetkým treba sjednodušiť administráciu obcí a okresov, lebo najviac chýb pochodí odtiaľto. Potom rečník prizvukoval potrebu pozdvižnutia plátov stoličných úradníkov a sriadenie záležitosti zdravotníctva. Za tým oznámil dlhý rad snemu predostreť sa majúcich návrhov týkajúcich sa sriadenia administratívnych záležitostí. Konečne svoju skoro dve hodiny trvajúcu reč skončil tým, že má náležitý cit naproti všetkým záujmom vlasti a ačpráve má veľké ľarchy na svojich pleciah, bude sa snažiť dľa svojej najlepšej vôle zodpovedať tomu, aby záujmy krajiny škody neutrply.

Hovoril ešte Viktor *Pichler* o divadlách.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 22. februára. Dišputa o rozpočte ministerstva vnútra začal dnes Kornél *Visontai*, ktorý s celým zápalom a so zriedkavou vrelouťou hovoril za všeobecné volebné právo. Hovoril, že sa o ten ľud, ktorý okrem snášania tiarch nemá žiadneho iného práva, nikto nestará. Poukázal na socialistov, ktorí stále bojujú za uvedenie všeobecného volebného práva. Prosí ministerského predsedu, aby sprostil jednotlivé spolky toho dozoru, pod ktorý ich bol položil ešte barón Bánffy.

Ministerský predseda *Szell* otvorene soznal, že nateraz nemôže uviesť všeobecné volebné právo. Čo sa týka dozoru, kontroly nad jednotlivými spolkami, osvedčil sa, že len tie spolky stoja pod policajnou dohliadkou, ktoré možno npodozrievať, že sa tam dejú protištátne pletichy a poburovania proti spoločenským triedam. — Pri pojednávaní výdavkov na stolice Adalbert *Török* žiada, aby za stoličných úradníkov boli volení ľudia neodvislí a administráciu rozumiaci. Karol *Kálmán* narádza, aby boli sotrení všetci fõispáni a viceispáni. Pri položke „štátne

matriky* hovorí Páder, že notári nie sú schopní matriky viesť. Karol Kálmán žiadal, aby štátne matriky boli jednoducho sotrené. Keď Vilhelm Boda zadal ešte dve interpellácie, bolo zasadnutie skončené.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 23. februára. Celé dnešné zasadnutie venované bolo otázke divadiel. Viacerí vyslanci ostro napadli vedenie budapešťianskych krajinských divadiel.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 24. februára. Aj dnes sa rokovalo ešte o rozpočte ministerstva vnútra. Keď prišiel rad na výdavky určené na verejné zdravotníctvo Samuel Papp hovorí, že na tomto poli pomaly, ale predsa len napredujeme. Ľud treba privykáť k čistote a mravnému životu. Úlohou budúcnosti je boj proti pľúcnym chorobám, proti ktorým boj možno s prospechom iba tak podujat, keď budeme stavať zvláštne nemocnice pre suchotinárov; prosí vládu, aby napomohla stavanie takýchto nemocníc.

Franc Major znova sŕi polepšenie plátov okresných lekárov a zavedenie poriadkov proti trachome, ktoré minule odporúčal. Hovoriac o úmrtnosti detí poukazuje, že deväť tisíc obetí je bez babíc. Treba rozmnožiť babské náukobehy a dávať štipendia. Myslí, že s ročnými 55 000 zl. mohlo by sa každý rok vycvičiť 600 babíc. Šesťtýždňové náukobehy pre mastičkářky neslobodno dovoliť. Prosí ministerského predsedu, aby už na budúci rok vzal do rozpočtu náležitý obnos ku pozdvihnutiu zdravotníctva.

Béla Komjáthy tiež odporúča vláde do pozornosti úmrtnosť detí.

Ministerský predseda Széll mnoho dobrého nachodí v reči Samuela Pappa. Majorovi odpovedá, že polepšenie položenia okresných lekárov treba riešiť súčasne s reformou administrácie, na čo príde čas v neďalekej budúcnosti. Rečník čo bude môcť urobiť proti trachome a v záujme nemocníc pre suchotinárov, to urobí. Otázka úmrtnosti detí je veľmi sŕna. Ochotný je vziať do rozpočtu takú summu, ktorá by bola dostatočná ku rozmnoženiu náukobehov pre pôrodnice a na štipendia. Ale prečo by nebolo možno dať pod ruku výtečných pôrodníc-profesorov cieľom zdokonalenia sa v praxi na 6—8 týždňov dedinské nediplomované baby? Veď keď sa len čistote priučia, i to je už veľký ošoh. Pokiaľ nebudeme mať dostatočný počet diplomovaných babíc, aj toto aspoň čiastočne odpomôže nedostatku dobrých babíc. Aby deti v tak veľkom počte nemrely, sľúbil, že všetko možné vykoná.

Prešlo sa na pojednávanie výdavkov na žandárov. Tu viacerí žiadali, aby žandárov riadne priučali, ako majú v páde nejakej nehody poskytnúť prvú pomoc. Minister honvédstva br. Fejérváry odpovedal, že však žandárov aj tak priučajú, jako majú poskytnúť v páde potreby prvú pomoc, na riadne náukobehy ich nemožno posilať, lebo tým by utrpela verejná bezpečnosť. Boly námietky aj proti rozmnoženiu žandárov, ale ministerský predseda Széll poukázal na to, že rozmnoženie žandárov je v prospech verejného pokoja a bezpečnosti.

Najbližšie zasadnutie bude vo štvrtok 1. marca.

Ruka Božia.

Svieti slnko — mladý jarčok
Dolinkou sa kvetnou vije;
Vonné hľadá ruže motýl
Fialôčky i lalije.

Matka k srdcu vinie devu,
Otec hrdý je na syna;
V slasti pláva pyšné mesto,
Blažená je i dedina.

Radosť rastie v každom kúte,
Neznáma tu bieda, muka:
Hospodine, Otče dobrý,
Laskavá je tvoja ruka.

Zúri víchor, — hory láme,
Príval ničí lúky, polia;
Padá motýl, kvety vädnú,
Ani vtáčky nešveholia.

Morom tráti deva matku,
Otec i syn hladom hynie:
O radosti ani chýru,
Nešťastie len sa neminie.

Státisíce padá mužov
Čo divého obet boja:
Hospodine pomiluj nás, —
Bo fažká je ruka tvoja.

Pravidlá pre hospodárov.

Podáva Augustin Baczó k.

Prvé pravidlo je: bázeň Božia. Bázeň táto ale nesmie byť púhou báznou, lež opravdovou vierou, nádejou a láskou k Stvoriteľovi neba i zeme; odhodlanosťou ku všetkému dobrému a spokojnosťou so všetkým, nech nás čokoľvek potká, či dobré a či zlé. Pri všetkom majme stajne veselú, Bohu oddanú myseľ. Máme vedieť, že nič nenie platné Pánu Bohu sa protivíť. Nech sa teda Božia vôľa deje. Chráňme sa hriechu, za hriechom v zápätí kráča pokuta. Jestli sa nám v hospodárstve niečo nepodarí, pomyslíme si, že nemôžeme mať vždy choseň, niekedy aj škodu, jako príslovie hovorí: nie vždycky rak, niekedy aj žaba. Jestli nás ale niečo trápi, sužuje, pomyslíme si na to, čo nás niekedy tešilo; kto vypil víno, nech že vypije aj kvasnice; kto chce sladké veci užívať, musí niekedy aj kyslé okoštovať. Neradujme sa veľmi zo šťastia, ani sa nezarmucujme z nešťastia. Nešťastie ujde jako mračno, a potom nám bude do oblokov zas slnko svietiť.

Druhé pravidlo je: dôvera k vrchnosti, jako duchovnej tak aj svetskej. Daj, čo je cisárovo cisárovi, a čo je Božie Bohu. Na tlačiacu daň sa nikdy nežalujme, veď vieme že bez nich nenie žiadon občan. Nehrešme na výdavky, ale si pomyslíme, že sú to podmienky, pod ktorými nám je majetok sverený.

Tretie pravidlo je: umenie hospodárske. Mnohý sa nazdá, že keď je gazdom, že zná i gazdovať, ale sa mýli, nenie každý majstrom, kto sa s remeslom zaoberá; ani nenie každý oráčom, kto zná pluh do ruky chytiť, nikto sa vo svete nepreučil. V každom remesle rozumní ľudia postupujú a pokračujú. A či hospodárstvo má až do skonania sveta na jednom stupni stáť? Nie moji drahí! Tisíce nových výborných hospodárov na tom pracuje, jako by sa to alebo to ľahšie a s väčším úžitkom previedlo: deň jak deň vychádzajú na svetlo rozličné vynálezy, z ktorých rozumný človek môže mať osoh. Vychádzajú aj knihy, vedúce ku zlepšovaniu nášho hospodárstva. Kto číta, dočíta sa: dobrá kniha je dobrá rada v potrebe, kto sa drží múdrej rady, nepríde tak ľahko do zvydy. O čom sa nedočítaš, pýtaj sa ľudí, lebo príslovie hovorí: «všetci ľudia všetko vedia,» a jeden nevie nič. Čo si sa naučil, to probuj sám, cvičenie dáva umenie. Nielen boháč môže všetko skúsiť, aj chudobný, ale len pri miere. Kto má krátke nohy, nech drobné kroky robí. Kto ale na skúsenie mnoho nakladá, ten na zlatú udicu ryby loví, hľadá sirku a spáli sviecu, ten zle robí.

Štvrté pravidlo predpisuje: buď pilný. Pilný hospodár hľadá na čas, hľadá nielen čo, ale aj kedy a ako sa má robiť. Železo treba kovať

zakiaľ je žeravé. Vtedy sbierať bukvu keď padá. Zahálky sa varuj, lebo ona je začiatkom hriechu. Ktorá voda dlho stojí, zosmradí sa. Bez práce nenie sú koláče, pečené holuby nikomu neletia do huby. Kto neseje, ten neveje. Kto chce jadro jesť, ten musí škrapinu rozbiť. Prijde čas, keď sa nás spýta zima, čo sme robili v lete. Moja kniha rozumu hovorí: kde hody často svätia, tam kury, husy uletia.

Piate pravidlo: Buď opatrný. Opatrnosti nikdy nezbyva. Dobre je napredok hľadať, a nazadok vidieť. Dobre je zavčasu iskru zadusiť. Pozde je zavierať klieťku, keď vtáci uletia a zámky robiť keď voly ukradnú. Varuj sa, aby si sa na vlastnej škode nemusel učiť.

Šieste pravidlo: Prizeraj k čeladi. Hovorí sa, jaký gazda, taký sluha, aký pastier také ovce. Jako veľké hodiny ukazujú, malé sa tak podľa nich spravujú. Kde sám gazda do kútov nazerá, tam gazdovstvo dobre stojí.

Siedme pravidlo: Nebuď márnotravný, ale schránlivý. Kto drží, ten má. Kto počtuje, ten gazduje. Rob tak, aby ti z každodenného výdavku aspoň jeden krajciar zvýšil.

Ôsme pravidlo: Dlhov sa varuj. Dlh s tebou z mysli jedáva, ty starneš, on ale mladne. Z dlžoby má veriteľ úžitok, a tak je to teda isté, že ten úžitok odníma sa dlžníkovi. Z dlžoby práve toľko úžitku majú veritelia, koľko utrácajú dlžníci. Dlh, hovorí moja kniha rozumu, má nohy a vedie fa do Nudzovian. Požičanú vec opatruj, za ztratenú cudziu šnórku remeňom zaplatíš.

Deviate pravidlo: Nebuď lakomý, o cudzie nestoj, svoje ale nepopuť; kto o cudzie stojí, obyčajne o svoje vlastné prijde. Čokoľvek býva nespravodlive nashromaždené, to neužije tretie koleno. Ľahké nadobývanie, ešte ľahšie pozbyvanie. Nespravodlivosťou nadobudnutý groš desiat spravodlivých vyženie.

Lakomec nikomu dobre nepraje, keď zomre jeho majetok rozchvácu iní. Lakomec nemá bázne Božej, u neho pravdy nenie, úprimnosť pred ľuďmi zakopal; spravodlivosti oči vykľal; vieru do vreca zašil; nádeju udusil a lásku v komíne usušil. Kostol mu je ďaleko a Pán Boh vysoko; modlitbu nemiluje, chudobu opovrhuje. Hovoríeva sa, kto chudobe dáva, toho Boh požehnáva. Teda neodkladaj s dobrým skutkom, kým si zdravý; pomáhaj susedom, pomôžu ti aj oni. Ruka ruku umýva a zstanú obidve biele.

Desiate pravidlo: Buď dobrej vôle jak doma tak i von z domu. Veselých spoločností nehľadaj, ale hľadá aby si sa zo svojej záдумčivosti mohol vyraziť. Kto doma radosti nemá, inde nech veru nehľadá. Každý je svojho šťastia aj nešťastia pôvodcom. Jako kto robí, tak sa mu vodí. Jako si

kto posteľ, tak si aj ľahne. Toto sú teda pravidlá, drahí bratia, ktoré jestli vyplníte, požehnanie Božské osadí sa u vás. No teda, bratia drahí! teraz dvíham pohár za naše spoločné zdravie... Žime s Kristom!

DOPISY.

Orava. 25. februára 1900.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Pri dost veselom fašiangovaní, už som skoro aj zabudol et. čitateľom niečo o našej biednej Orave sdeliť; no tento raz aspoň pár slovami udám naše novoty.

Samovražda námestovská, — ktorú A. Bielek v jeho panslávskych novinách rituálnou vraždou nazval — následkom interpellácie, ktorú v sneme zadal ablegát okresu bobrovského, naraz sa premenila vo vraždu pochádzajúcu z fanatismu náboženského. Toto veľmi pobalamútilo tých, ktorí boli napomocnými Bielekovi, keď osobne hľadal rituálnu vraždu v Námestove. Hľa, koľko jest ešte nesvedomitých ľudí, ktorí jakúkoľvek ničomnú daromnicu upotrebia k tomu, aby nepokoj a nenávisť medzi občanmi a proti inovercom roznieť. Jedno múdre slovo dalo obrat veci a zahanbilo mnohých.

Niečo zvláštnejšieho je ale u nás to, že vyše Podbjela na rieke „Studená“ cudzozemskí podujmatelia idú stavať fabriku na cement a čistenie petroleja. Obec Podbjel dala do prenájmu jeden vrch, v ktorom bralá a kamenia cementové sa nachodia, — dostane ročite tristo zlatých árendy od tej bane.

Čo som pred dvoma mesiacami len jako žiadosť v tomto časopise vyslovil, to hľa už sa ide uskutočniť; — a jesto nádej, že i iné výrobkové fabriky povstanú.

Obec Podbjel pustila sa s oravským komposessorným panstvom do práva pre potok „Studená“, ktorý dla urbariálnej shody je pauský, teraz ale obec si nároky robí naň. Takéto práva bývajú dlho trvajúce a s veľkými trovami spojené.

Na našej železničnej dráhe medzi Párnou a Veličnou sa breg usadá, takže cestovatelia už viac ráz boli nútení presadať, aby mohli cestovať ďalej.

Vo viacej obciach panujú osýpky; planá zima odpráva dýchavičných ľudí na večnosť.

Nakoľko sa končia fašianky, končím aj ja môj dopis a spiecham ďalej.

S úctou

Furman.

Kysuca-Ujhely, 26. februára.

Velactená Redakcia!

Jako je už et. čitateľom tohoto milého časopisu známo, v obci Nezbud Lúčka nedávno zúril požiar, ktorý takmer celú obec zniročil a jej obyvateľov do

veľkej núdze a biedy uhodil, ktorým pomoc a podporu každý ľudemil bez rozdielu poskytnúť sa usiluje, ba aj skutočne poskytuje.

V našej mládeži, ktorá sa rada zabavuje, a zabávajúc sa iným pomáha, vzkrsla tá šľachetná myšlienka, aby v prospech horeudaných pohorencov usporiadala tanečnú zábavu, a myšlienka stala sa aj skutkom. Lebo dňa 25. febr. večer na „Mýte“ rečenom hostinci, pod sedníctvom nášho obľúbeného a veľmi váženého hlavného slúžneho pána Imricha Haydina zariadila taková a ktorá sa, musím povedať, veľmi skvele vydarila, lebo tu bola spoločnosť bez rozdielu náboženstva a povolania v hojnóm počte shromaždená, následkom čoho sa na označený dobročinný cieľ, po odrátaní všetkých trov, 200 korún na ulavenie ich biedy sossbieralo, ktorú summu pán hlavný slúžny na patričné miesto odovzdá.

Z pomedzi nežného pohlavia — nerátajúc sem naše milé ženičky — spomenúť musím čo okrasu tejto zábavy nasledujúce slečinky asice: Ella Dvorszký, Alžbeta Mellis, Gertruda Schoszty, Anna a Mária Papán, Valeria Hložný a Mária Schurmann z Rosiny.

Ku hore udanej summe svojimi preplatkami prispeli nasledujúci: Ján Czvincsek a komposessorát neslušský po 10 korún; Imrich Haydin a Eugen Cselkó po 8 korún 80 halierov; Eugen Rényi 8 korún; Ladislav Bórik 6 korún; Pavel Galvánek mladší a Koloman Szmida po 4 kor. 80 hal.; Ján Mellis, Eugen Schlesinger, Vilhelm Pollacsek, Jozef Liska a vdova Mária Hložný po 3 kor.; Karol Kollos, Franc Matuscsák, Kajetán Hlucsil, Alexander Pongrácz, Jozefína Zimmermann, Karolina Pongrácz, Anton Paulík, Béla Cselkó a Jozef Brežný Kaslyár po 2 kor. 80 halierov; Robert Szeide ml., Pavel Brežný st. a Anton Palovič po 2 koruny; Max Waldmann a Adolf Braun po 1 kor.; Heinrich Stern, Eugen Vondráček, Alexander Sterk, Andrej Schozsty, N. Jankovský, Lujza Rakovský, Gejza Baltay, Kornel Róth, Pavel Galvánek st., Heinrich Neumann, Anton Sujanszký, Ignác Gašparec a Koloman Schaller po 80 halierov.

Most na Kysuci, jako počúvame, bude už onedlho verejnej premávke odovzdaný. Fašiankom je už koniec, pripravujme sa k pôstu. S Bohom! *Kladivo.*

Sebechleby (hontianska st.), 26. febr.

Vysokoctená Redakcia!

Nedávno sa premenil úrad mestský, teraz ale 25. februára sa premenil mládenecký. U nás mládenci majú taký poriadok s úradom, že si rychtára vyvolia a pán farár ho potvrdí, k boku rychtára vyvolia ešte piatich kamarátov, ktorí v kostole pri službách Božích v nedeľu a sviatky pred oltárom slúžia. Mládenci majú ich majetnosť, ešte keď Turci boli v našej krajine obydlení, v Sebechleboch bolo veľa mládenčov a hodných, tí sa s Turkom chytili a zo Sebechlieb ho vyhnali asi po Ďarmotky. Predtým aj odtiaľ naši mládenci dežmu dostávali: obilie a víno; keď dežmy zakapaly, zkapalo aj to.

Pri tom odháňaní mládenci použili ten figel, že na veľké prázdne sudy veľmi búchali, ako keď by striefali, Turek sa vraj bál, že ide cudzie vojsko, tak sa pustil na útek a mládenci si dali narobiť železné húrky, to jest do ruky držiakto, kúsok retiazky a na konci železná hrčka, ako cibula, s tým ich bili mládenci.

Keď sa úrad mládenecký premieňa, to býva obyčajne na jarmok 25. jan., vtedy sa zídu mládenci k novému rychtárovi a odtiaľ sa pohnú vo veľmi peknom poriadku v procesii k starému rychtárovi, popredku ide zástava, okolo nej dvaja strážnici so šablami, za týma idú vždy dvaja a dvaja spolu; starý rychtár nesie veľký protokol pod pazuchou do mestského domu, tam pred mestským úradom oddá všetko novému rychtárovi. Z mestského domu si protokol nový rychtár nesie a idú do fary, a tak do nového rychtárskeho domu, teraz sa to odbývalo 25. februára popoludní.

Od pár dní nám nastalo veľmi pekné počasie, rano trochu mrzne a potom je pekne a teplo, ak to tak bude, tak sa úfame, že začiatkom marca budeme jariny siať.

S Bohom! *Dobreprajúci.*

Haluzice, 24. februára 1900.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie týchto mojich pár riadkov.

Odkedy začal chodiť náš „Opravdivý Kresťan“ k nám, ešte sa nikto nechytí pera, aby napísal, jako sa tu máme. Buď Pánu Bohu chvála, my sa tu dobre máme. Keby naši praotcovia sem prišli, veru by sa počudovali, inokedy bola veľká psota, nedorobili len pár meričiek zbožia a teraz má každý plnú sýpku. Dorobíme, čo len zasejeme, v našom chotáre sa všetko dobre rodí.

Bol som čítal, že na mnohých stranách nemôžu daň splácať, my v tomto ohľade celkom inakšie stojíme, keď príde notár k nám, s radosťou ideme si porcie platiť.

Jako inde, tak aj u nás je už po voľbe, u nás sa voľba v dobrom poriadku previedla, máme rychtára už veru starého, už 33 rokov svoju službu zastáva, a zase sme si ho na novo zvolili. My sme všetci jednomyslní, svorní, všetci sme liberáli, čo nás tam po Indovej strane, tá prevádza len samé huckanie, že to nestojí celkom nič.

Čo sa týka počasia, s tým tiež dobre stojíme, chvála Pánu Bohu však už orieme od 5. februára. Minulého roku mali sme kommasáciu na pasienky a na hory, tak že budeme mať dosť roboty, kým všetko do poriadku priviedieme.

Nového nemáme nič zvláštneho.

Ján Jurovics, mladší.

Prievidza, dňa 25. februára.

Veľactený Pán Redaktor!

Z nášho mesta už dávnejšie nebolo v tom obľúbenom časopise dopisu a preto chcem ja niečo napísať. S veľkým potešením čítavam dopisy zo všetkých strán

v týchto novinkách a ponevác páni dopisovatelia sdeľujú výsledky obecných volieb, tak i ja chcem o tomto niečo sdeliť.

U nás previedla sa voľba obecných predstavených dňa 22. februára pod predsedníctvom pána hlavného slúžneho Júliusa *Filbergera*. Voľba išla hladko, lebo sme k najväčšej spokojnosti vyvolili dosavadných starých úradských a to jednohlasne. Za rychtára zvolený je opätovne Koloman Brestensky, podrychtárom je Štefan Enderla starší, pokladníkom Franc Robáč; za radných tiež jednohlasne zvolení boli Štefan Palík, Štefan Filo, Jozef Tergina a Ján Droszt. Keď novovyvolení úradfci složili prisahu, pán hl. slúžny *Filberger* v krátkej reči pozdravil novozvolených a vyslovil nádej, že predstavenstvo i naďalej bude sa snažiť úradovať tak, aby to bolo v prospech mesta Prievidze a jeho obyvateľstva. V mene voličov advokát pán *Lulyák* ďakoval hlav. slúžnemu za správne prevedenie voľby, načo opätovne zvolený rychtár Brestensky ďakujúc mešťanom za dôveru, sľuboval v mene úradu neunnavne pracovať na pozdvihnutí blahobytu mesta a obyvateľstva.

Ľudári u nás roztrusovali chýr, že vraj pán hl. slúžny *Filberger* samovoľne z menoslovu virilistov vynechal nášho plebana a kraj. ablegáta Michala Jurissa. Tento chýr je však vymyslená lož, lebo pán farár *Juriss* je v menoslove virilistov a tak i z tohto vysvitá, jako niektorí ľudári nepravdu používajú k agitácii proti osobám spravodlivo pokračujúcim.

Ináč u nás nič nového. Mali sme časté dažde, ale teraz slnce preblesklo a možno že sa vyjasní.

Volič

BESEDNICA.

Starik Mráz.

— Pohádka. —

V jednom dome žily s matkou dve dievčatá. Jedna sa menovala: Pracovitá, druhá: Lenivá. Pracovitá bola dievča rozumné; rano vstávala, sama bez pomoci matky sa obliekla a jak vstala s postele, hneď chytala sa práce; zakúrila do pece, miesila chlieb, izbu vymietla, sliedky nakfnila a potom chodila k studni pre vodu. Lenivá zatým ležala v posteli; dávno už zvonili poludnie a ona sa ešte preťahovala, s boka na bok prevažovala; keď ju už omrzelo ležať, rozkazovala rozospatá: „Mater, daj mi papuče!“ „Mater, podaj mi sukňu!“ a potom riekla: „Mater, raňajky!“ Potom sa vyštverala s postele, pošla k oknu a tam si sadne a číta muchy koľko ich priletelo a koľko odletelo. Keď Lenivá všetky takto spočítala, potom už nevie čo robiť a čím sa baviť; do postele snáď — ale spať sa jej už nechce; isť snáď zase k oknu muchy spočítať — ale i to ju omrzelo; sedí namrzená a na všetkých sa zlobí, že je jej dlhá chvíľa, jako by tým iní boli vinní.

Pracovitá zatým sa vrátila, vodu cedí a do džbánov nalieva; a jaká je ona vynalezavá? Jestliže je voda nečistá, svinie hárok papiera ako lievika, vloží do neho uhliu a hrubého štrku, postaví papier do džbánu a tak leje do neho vodu a voda, jako známo, štrkom a uhlím pretečie a kvapká do džbánu čistá ako krištál. Potom začne Pracovitá pliesť punčochy, alebo obšívá šatky, ale i košeľe šije a strihá a ešte aj pesničku pri práci si spieva. Nenudí sa nikdy, lebo ani nemá času nudiť sa; chytá sa tej alebo inej práce a než sa nazdá, tu je večer a deň utiekol.

Raz prihodila sa pracovitej nehoda: šla ku studni pre vodu, vedro na povraze spustila a povraz práve u konca sa pretrhnuť a vedro spadlo do studne. Čo robiť? Rozplakala sa úbohá a šla sa požalovať k materi na svoju nehodu, ale matka bola prísna a zlostná a riekla:

— Sama si nehodu spôsobila, sama si pomoc; sama si vedierko potopila, sama ho vyťahni!

Bolo treba pustiť sa do toho. I šla úbohá Pracovitá znova ku studni, chytila sa za povraz a spustila sa po ňom ku dnu, k samému dnu. A tu sa s ňou stal div. Sotva sa spustila, vidí pred sebou pec a v peci koláč, taký červený, opečený; zrazu koláč sa ozve: „Som hotový, zčervenal som, s cukrom a brozienkami som sa upiekol, kto ma z pece vezme, ten si ma zjesť môže.“

Pracovitá nemeškala, vzala lopatku ležiacu pri peci, vyňala koláč a dala si ho do zábrenia.

A spúšťala sa nižšie. Pred ňou prestiera sa náhle utešený sad a v sade strom a na strome zlaté jablčka; jablčka pohybujú listy a medzi sebou hovoria: „My jablčka štavnaté, dozrelé, z koreňa stromov sme sa živily, rosou studenou sme sa umývaly; kto nás so stromu strasie, ten nech si nás odnesie.“

Pracovita pristúpila ku stromu, pňom zatriasla a zlaté jablčka sypaly sa jej do zástery.

Pracovitá ide ďalej. Dáva sa: pred ňou sedí starík Mráz, celý šedivý, biely; sedí na ľadovej lavičke a zjedá si sňahové koláčiky; potrasie hlavou — s vlasov sype sa mu osuheľ, dýchne a hustá para sa mu z úst valí.

— Á! — riekol, — vítam Ťa, Pracovitá! Ďakujem Ťi, že si mi koláč priniesla; dávno, veľmi dávno som už nič pečeného nejedol.

Na to pracovitú posadil vedľa seba a spolu jedli koláč a pohryzovali si na jablčkách.

— Viem prečo si prišla — počal hovoriť Mráz — pustila si vedierko do mojej studne; vedierko Ťi vrátim, vrátim, ale za to budeš mi musieť tri dni slúžiť; jestli budeš múdra, bude to dobre pre teba: horšie však jestli budeš lenivá. A teraz — doložil starík Mráz — mne starému je už treba oddychu; choď a priprav mi lúžko a hľad perinu trochu natriasť.

Pracovitá poslúchla. Vstúpili do domu. Dom starčeka Mráza bol vystavený celý z ľadu: i dvere i okná i podlaha byly ľadové a steny ozdobené sňahovými hviezdikami; sniežko skvelo sa na nich a všetko v dome blískalo sa jako diamanty. Na posteli starčeka Mráza ležal miesto periny usadnutý sňah, bolo chladno,

ale bolo treba niečo urobiť. Pracovitá dala sa sňah kypriť, aby starík spal mäkkšie a ruky jej od toho tuhly a prsty belely jako chudobným ženám, ktoré v zime v pre-
ruboch ľadu na rieke plákejú prádlo a chladno je a vetor do tváre fúka, prádlo mrzne a jako kôl stojí — ale treba pracovať — i pracujú chudobné ženy.

— Nie tak! — riekol Mráz keď si deva fúkala za prsty — len si ich dobre podrhni sňahom a prestane Ťa oziabať. Som veru dobrý starec, pozri, jaké mám tu vzácne veci!

Tu starec odhrnul svoju sňahovú perinu s pokrývkou a Pracovitá videla, že pod perinou tlačí sa von zelené osenie. Zaželela nad úbohým osením.

— A ty hovoríš — riekla mu — že si ty dobrý a zatým držiš zelené osenie pod sňahovou perinou a neprepustiš ho na svetlo Božie.

— Neprepustím ho preto, lebo ešte nie je k tomu čas, ešte nesosilnelo. Dobrý gazdík zasial ho podjaseň a zišlo, a keby vyrástlo teraz, zima by ho zachvátila a do leta by obilie nedozrelo. Preto som — pokračoval — prikryl mladé zelené bylinky svojou sňahovou perinou a ešte som na ňu prilahnul, aby vetor sňah nerozniesol. Až príde jar, perina sňahná sa rozpustí, osenie vyženie klasy a potom i zrno vykukne, a gazdík zrno soberie a do mlyna zavezie; mlynár zrno zomele a bude múka a z tej múky, Pracovitá, napečieš chleba.

— No, a riekni mi, starík Mráz — riekla Pracovitá — prečo sedíš v studni?

— Preto sedím v studni, lebo sa blíži jaro, — odpovedal Mráz. — Teplo mi je a ty vieš, že v lete je v studni chladno, odtiaľ i voda vo studni je studená, trebárs i v najsparejšom lete.

— A prečo, strýko Mráz — pýtala sa Pracovitá, — v zime po uliciach chodíš a klopeš na okná?

— Preto klopem na okná, — odvetil Mráz — aby nezabudli v kachľach zakúriť a zavreť v čas komíny, lebo viem dobre, že sú neporiadnici, že zakúria v kachľach, zakúria a komín nezavrú alebo keď zavrú, nezavrú ho v pravý čas, vtedy, keď už všetky uhlíčky vyhasly, lež zavrú ho keď je ešte uhlie žeravé a potom býva v izbe dusno, ľudia boľ hlava, v očiach robí sa im zeleno: a neraz sa následkom uzavretia komína v nepravý čas i zadusia. A preto ešte klepám na okno, aby ľudia nezabúdali, že sedia v teplej chyži, alebo že sú teplým kožuchom odení, čo zatým vo svete žijú úbožiaci, ktorí sa trasú zimou, ktorí nemajú kožucha, ani za čo kúpiť si dreva k ohriatiu; preto klepám na okno, aby ľudia nezabudli pomáhať úbožiakom.

Tu dobrý Mráz pohladil Pracovitú po hlave a ľahnul si, aby si odpočinul na svojej sňahovej posteľ.

Pracovitá potom v chyži všetko uriadila, šla do kuchyne, pripravila jedlo, poobšívala šaty starcove a prádlo priviedla mu do poriadku.

Starček sa prebudil, so všetkým bol veľmi spokojný a ďakoval Pracovitej. Potom sadli k obedu; obed bol výtečný a zvlášte dobrá bola zmrzlina, ktorú starec sám primrazil.

Tak prežila Pracovitá u staríka Mráza tri dni.

Tretieho dňa riekol jej Mráz:

„Ďakujem ti, šikovná dievča; pekne si ma potešila, no a ja ti dlžen nezostanem. Ty vieš, že ľudia za prácu dostávajú peniaze, tak tu máš svoje vedierko a do vedierka nasypal som hrst strieborných zlatákov; a mimo to vezmi si tento malý diamant za náhrdelník.“

Pracovitá sa staríkovi pekne poďakovala, pripíchla si diamant na šatku na hrdle, vzala vedierko, šla znova ku studni, chytila sa za povraz a vytiahla sa na svetlo Božie.

Sotva že sa priblížila k domu, kohút, ktorého vždy so sliepočkami kŕmila, ju uvidel, zaradoval sa a zakikirikal:

Kikirikíí! Kikirikííí!

Pracovitá vo vedierku niesla strieborníky.

Keď prišla Pracovitá domov a všetko vyprávala, čo sa s ňou stalo, matka sa veľmi divila a takto riekla:

— Vidíš, Lenivá, čo ľudia dostanú za prácu! Choď tiež k starcovi a obslúž ho, pracuj mu, obriad mu chyžu, var v kuchyni, šaty obšij a prádlo vyper; tak i ty zarobiš si hrst striebornákov a budú ti k dobrému; je treba peňaží na sviatky.

Lenivej sa nechcelo veľmi ísť k starcovi a tam pracovať. Ale za striebornákmi a diamantovou ihlicou bažela. I šla tedy jako Pracovitá k studni i chytila sa za povraz a bác priamo dnu.

Hladí: i pred ňou je pec a v nej taký červený, opečený koláč; zrazu koláč sa ozve: „Som hotový, zčervenal som, s cukrom a hrozienkami som sa upiekol; kto ma z pece vezme, ten si ma zjesť môže.“

A Lenivá mu odpovedá: „A ešteže čo! — Namáhať sa, lopatku mám vziať a do pece siahať! Jestli chceš, sám z pece vyskočíš a padneš mi do ruky!“

A sobrala sa ďalej. I pred ňou rozprestrel sa sad, v ktorom stál strom a na ňom zlaté jabĺčka; jabĺčka pohybujú listy a medzi sebou hovoria; „My sme jabĺčka šťavnaté, dozrelé, z koreňov stromu sme sa živily, studenou rosou sme sa umývaly; kto nás so stromu strasie, ten nech si nás odnesie.“

— A ešteže čo! — odvetila Lenivá — namáhať sa, ruky nafahovať, pňom triasť; soberiem si vás až samy odpadáte!

A šla Lenivá ďalej. Došla ku staríkovi Mrázovi. Starík jako prv sedel na ľadovej lavičke a hrýzol snáhovú koláčku.

— Čo by si rada, dievča? — pýtal sa.

— Prišla som k tebe — odvetila Lenivá — poslúžiť ti a niečo si zarobiť.

— Dobre si prehovorila, dievča, — odpovedal starček; — za prácu sa dávajú peniaze; len sa podívam, jaká bude tvoja práca. Choď a perinu mi natras a jedlo prichystaj a šaty poobšívaj a prádlo vyper.

Šla Lenivá a myslí si cestou: „Budem sa ti ja namáhať a prsty si mraziť! Veď starček to nepozná a i na nenatrasenej perine sa vyspí.“

Starík skutočne nepoznal, alebo sa aspoň tak tváril, že nič nepoznal, ľahnul na posteľ a usnul. Lenivá šla do kuchyne.

Prišla do kuchyne a nevedela čo si má počať. Jedla rada, ale aby pozor dala jako sa pokrmy pripravujú, nikdy jej ani nenapadlo. A konečne bola lenivá podívať sa. Obliadla sa dookola: pred ňou leží i zelenina i mäso i ryba i horčica i ocot i múka, všetko radom. I myslela a pomyslela si, jako by zeleninu očistila, mäso i rybu rozrezala a pritom aby to nevyžadovalo veľké námahy. A ona tak, jako všetko bolo, umyté neumyté položila na pekáč: i zeleninu i mäso i rybu i horčicu i ocot a ešte múku vysypala na to mysliac si v sebe: „Načo sa ustávať variť každú vec osobite? Veď v žalúdku sa to všetko srovná!“

Tu sa starík vzbudil a chcel jesť. Lenivá privliekla mu pekáč, jako bol, ani obrus neprestrela. Mráz okúsil, zamračil sa a piesok mu medzi zubami zachrupkal.

— Dobre ty variš, — riekol starík a usmial sa. — Uvidím, jaká bude iná tvoja práca. Lenivá ochutnala tiež a hneď vypľuvla, začervenala sa, a starík si vzdychnul, vzdychnul a dal sa sám jedlo pripravovať a obed celý uvaril sám taký, že si Lenivá až prsty oblizovala, tak jej chutnalo starikove jedlo. Po obede ľahnul si starík znova, aby si oddýchnul a riekol Lenivej, že má šaty nepoplácané a prádlo nevypraté. Lenivá sa hnevála, ale bolo treba, aby niečo urobila, i dala sa preberať šatstvom a prádlom a i tu bolo jej všetko odporné. Preto šaty ani prádlo neobšívala. Preto, lebo si nikdy toho nevšimla, ako robia ľudia. Vzala len ihlu a ponevác bola nezvyklá, popichala sa, i zahodila ihlu.

A starík jako by zase nič nespozoroval, pozval Lenivú k večeri a potom jej rozkázal, aby šla spať.

Ovšem, to bolo Lenivej milé. Myslela si: „A čo, pôjde to i takto. Nech sa sestra namáhala, starík je dobrý človek, on ma obdaruje i tak striebornákmi.“

Tretieho dňa prišla lenivá a prosila Mráza, aby ju pustil domov a dal jej plácu za prácu.

— A jaká bola tvoja práca? — pýtal sa starček. — Aby sme si pravdu riekli, vlastne ty máš mi dať plácu za to, že som ťa ja obsluhoval a nie ty mňa.

— A jako? — odvetila Lenivá, — veď som u teba žila celé tri dni.

— Vieš, holubička moja — odpovedal starík — niečo ti rieknem: — žiť a slúžiť je rozdiel a práca a práca je rozlíená. Pamätuj si to: hodí sa ti to budúce. Ostatne, jestli že sa proti tomu tvoje svedomie nezove, dám ti odmenu: jaká bola tvoja práca, taká bude i tvoja pláca.

S tymito slovami dal starík Mráz Lenivej veľký kus striebra a do druhej ruky veľký diamant. Lenivá sa tak zaradovala, že schytila striebro a diamant a staríkovi ani nezaďakujúc, bežala domov.

Prišla domov a chválila sa:

— Hľa, — hovorí — čo som si vyslúžila. Viac než sestra, viac než hrst striebornákov a nie maličký diamant, ale celý kus striebra a diamant skoro ako

páš... Už za to budem si môcť kúpiť nové šaty ku sviatku...

Ani ešte slová nedokončila, keď kus striebra začal sa topiť a rozlievať sa na podlahu; nebolo to nič iného než kus živého striebra, rtuti, ktorá zamrzla ako roh u staríka Mráza; tiež i diamant počal sa topiť a keď sa ladový srieň s neho rozpustil, ukázal sa kameň. Vtedy kohút vyskočil na plot a hlasne zakikirikal:

Kikirikíí — kikirikíííí,
Lenivá dostala smetí!

Tak hľa premýšľajte o tejto pohádke: Čo je pravda a čo nie. Premýšľajte čo je pre žart, čo pre poučenie a čo pre výstrahu. Premýšľajte čo je na tom:

„Bez práce koláče sa nejedávajú
— to ľudia od starodávna hovoriajú.“

HOSPODÁRSTVO.

Chovanie dobytku.

(Dokončenie.)

Koniarna musí byť na suchom mieste vystavená, dosť priestranná, vysoká a jasná. Okná sa môžu na zadok založiť, tedy sa majú napredok tak vysoko postaviť, aby slnko pri státi koňom do očí nesvietilo: čerstvé povetie má mať voľný prístup do koniarne. Každá maštaľ má mať malý spád, aby nečistota mohla odtekať. Krm dáva sa koňom za jasle.

Kŕmenie koní. Obyčajný pokrm pre kone je ovos, seno a slama. Keď je núdza o ovos, kŕmi sa žitom. Jačmeň sa ku kŕmeniu nehodí. Zelenou krmou kone tiež kŕmime, aj zemiaky sa koňom dávajú buď varené alebo surové. Koňa kŕmime 3 razy cez deň. Obrok ku kŕmeniu nech je čistý, neporušený; ovos sa dáva do sečky, aby ho kôň dobre požuval. Robotný kôň potrebuje denne 5 klgr. sena a 4 klgr. ovsa; toto sa podelí na 3 rovné čiastky, jestli je potreba na opálke vypraši a po nasypaní do žlabu vodou nakropí, so sečkou pomieša a koňom predloží. Pred každým kŕmením sa má žlab čisto vyutierať. Hodina kŕmenia má sa rovnako zdržať. Ku napájaniu je najlepšia čistá potočná voda, veľmi studená voda je rozhorúčeným koňom nebezpečná.

Ošetrovanie koní. Kone musíme v najväčšej čistote držať, kefami česať a nohy umývať. Koňom sa má riadne podstielat a hnoj v čas vykydať. Kúpanie koní je veľmi prospešné; rozobriaty kôň sa ale nesmie do vody vodiť. Uhriate kone má pohonič tak dlho prevádzať až vychladnú a len potom ich do maštale zaviesť; aby vonku pri dlhom státi nenachladly, prikrývajú sa kobercami. — Zo zlého kúvania koní pochádza mnoho kopytných nemoc. Preto musí hospodár k tomu bedlive prizerať, aby kováč zlým kovaním koňom kopytá nepokazil. Keď kôň potkovu ztratí, nemá bosí chodiť, lež hneď sa má dať podkovať. Koňom, ktoré sa musia viacej namáhať, pridajme obrok a po vykonanej práci poprajme im odpočinúť. Od zahálky a od dlhého pokojného státi kone často zlenivejú a preto denne aspoň hodinu majú chodiť. Žrebee v pol-

treťom roku učíme ťahať alebo nosiť. Hneď na nich nejazdíme, ani ich nezapriahajme, lež istý čas ich vodíme, pozdejšie osedláme alebo k ľahkej práci používame. V štvrtom roku máme ich k ťažšej práci potrebovať; musíme ich na rovno rýchly krok zvykať. Nohy im často zdvíhame, a na kopyto klopkáme, aby na kovanie privykli. Koniar má kone milovať, vľúdnosťou viac vykoná než surovosťou.

O rožnom dobytku. Rožný dobytok dáva nám potravu mliekom a mäsom, kožu na obuv, robí hnoj a hodí sa tiež k vykonávaniu všelijakých prác. Z tej príčiny máme robotný a dojný rožný dobytok. V rakúsko-uhorskom mocnárstve najznámejšie hovädzie plemená sú: uhorské, tyrolské, štýrske a poľské. Dvojročná jalovica sa už behá. Teľná krava musí sa dobre kŕmiť a od všetkého treba ju chrániť, od čoho by zmetala. Keď sa čas otelenia priblíži, krave sa dobre slamou podstela, aby voľne ležala, a keď sa otelí, teliatko položí sa na suchú slamu ku krave, posype sa soľou a otrubami, a krava ho obľíže. Jak sa na nohy postaviť môže, hneď sa pod kravu pustí, aby mohlo mlezivo vycicať, lebo toto sa nemá vydojiť. Na otelenie sa obyčajne čaká 40 nediel. Niektorým kravám, zvlášte prvôstkam, zapáli sa vemäno a potom nechcú pripustiť teľa k cicaniu, ponevác majú vo vemäne boľasti. Toto zapálenie sa rozháňa mastením novým neslaným maslom alebo litem mydlovým. Kým je teľa pod kravou, musí sa dobrou krmou kŕmiť, aby mala dostatok mlieka.

Odchovanie telice. Teliatko po vyliahnutí živí sa mliekom, buď cicca kravu, alebo sa hneď po otelení odstavi a mliekom napája. Týmto druhým spôsobom živia telice vo Švajciarsku. Mnohí hospodári nechávajú teľa na strane u kravy, aby mohlo dľa ľúbosti ciccať, niektorí zas v prvých týždňoch 3—5 krát denne pod kravu. Zbytočné mlieko, ktoré teliatko nemôže vycicať, má sa vydojiť. Ku chovaniu sa vyberú najpeknejšie, najsilnejšie teliatka, ktoré 4—6 nediel pod kravou necháme. Aby teliatko na krm zavčas privykalo a po odstavení nespadlo, dávame mu mlieko s vodou rozriedené a múkou okalené, a 4—5 dní predkladáme mu soľou trochu posypané pekné seno.

Eugen Pericht

CHÝRNIK.

Odchod jeho veličenstva. Jeho veličenstvo kráľ po kratšom pobyte v Budapešti odcestoval do Viedne večer dňa 28. februára. Jeho veličenstvo zavíta do uhorského hlavného mesta opäť koncom apríla, vtedy sa tu dlhšie pobaví.

Minister orby čestným mešťanom Kečkemétu. Mesto Kečkemét na svojom poslednom zasadnutí ministra orby Ignáca Darányiho jednohlasne zvolilo za svojho čestného mešťana.

Pamiatka gr. Júliusa Andrásyho. Dňa 20. febr. bolo tomu práve desať rokov, čo výtečný štátnik uhorský gr. Július Andrásy zomrel vo Voloske pri Abazzii na brehu Adriatického mora. Ten dom, v ktorom gróf Andrásy zomrel, chcú označiť mramorovou tabulou a tým cieľom je už zavedená zbierka.

Dedič nemeckého trónu. Najstarší syn nemeckého cisára princ Vilhelm už skončil svoje gymnasiálne štúdia v Pölne, zkaďe prišiel do Potsdamu, kde vstúpi jako poručík k telesnej stráži svojho otca. Mladý princ 6. mája dostane osobitný dvor, lebo v ten deň zavŕši svoj 18. rok a bude plnoletým.

Voľba ev. učiteľa vo Zvolene. Ladislava Ochodnického, evanj. učiteľa na Štrbe, zvolenská ev. a. v. cirkev na konvente odbývanom dňa 25. februára jednohlasne zvolila za svojho organistu a učiteľa.

Čestná šabľa generálovi Joubertovi. Koložvárske mešťanstvo chce generálovi Joubertovi, statnému vodcovi chrabŕých Búrov poslať čestnú šabľu. Na zaokrytie trov šable zaviedli zbierku.

Perzský šach na cestách. Perzský šach Nasr-Edin v marci vydá sa na cestu po Europe. Navštívi svetovú výstavu v Paríži, Petrohrad, Londýn, Berlín, Viedeň a pravdepodobne príde i do Budapešte.

Nešťastie na Váhu. Veľké nešťastie udalo sa na Váhu pri obci Guta dňa 22. februára. Nešťastiu padli za obeť traja liptovskí pltníci. Spomenutého dňa, ako M. E. píše, tri plte naložené daskami plávaly dolu Váhom. Plte byly sviazané a na prvej plti veslovali Michal Horňák, Adam Borsík a Pavol Feške. Keď prišli blízko obce Guta, spozorovali, že jedna pieskom naplnená dragľa pláva dolu Váhom. Pltníci dali znak kormidelníkovi dragle Petrovi Babulicovi, ale tento si toho nevšimnul alebo nepočul. Len vtedy, keď už byly plte v blízkosti dragle, Babulic náhlým zvrtnutím kormidla krížom obrátil bárku, následkom čoho prvá plť búšila sa do dragle. Pltníci padli do Váhu a za nimi celý náklad dasák, ktoré nešťastníkov zatlačili do vody. Vidiac nešťastie India na dragli, jako i ostatní pltníci z dvúch plti chceli nešťastníkov vyslobodiť, ale pre ŕarchu dasák nemohli im prispieť pomocou. Mrtvolý nešťastných pltníkov ešte nenašli. Vyšetovanie je zavedené.

Uhorské kone v anglickej armáde. Anglicko teraz keď je vo vojne s Búrmí potrebuje mnoho koní, následkom čoho anglický minister vojny, ponevác sú uhorské kone chýrne, vyslal do Uhorska niekoľko ofícierov, aby tu skupovali kone. Anglickí ofícieri už aj poskupovali na okolí Debrecína a Sabadky 3000 koní a platili dosť dobre. Priemerná cena jedného ráta sa na 800 korún. Pre kúpené kone prišly do Fiume dve lode. Angličania teda nechali u nás za 3000 koní 2,400.000 korún ale s dopravou budú tieto kone ešte drahšie, tak že každý kôň keď ho vyvedú z lode v Južnej Afrike, bude stať anglickú vládu 1592 korún. Hja, ku vojne treba peniaze a tie Angličania majú.

Roľnícka škola v Brezne. Minister orby Darányi poveril hospodárskeho učiteľa Ladislava Szigeti-Varga, aby v Brezne založil roľnícku školu.

Nový tunel pri Prešporku. Jako známo, železničný tunel pri Prešporku na jednom kuse zarútil sa, následkom čoho správa železníc chcela tunel obnoviť. Teraz však inžinieri presvedčili sa, že tento tunel nemožno už viac opraviť tak, aby dlhší čas zodpovedal svojej úlohe a preto správa železníc odhodlala sa postaviť nový tunel a pokým sa to stane, dočasne drevenými trámami opravia a podprú starý tunel. Správa je tej mienky, že takým spôsobom o 3—4 týždne môžu jask odovzdať premávke. Opravený tunel musí dotiaľ slúžiť, pokým skončia stavbu nového jasku, teda asi za dva roky.

Vyšetrovanie v Liptovskej — jako z Lipt. Sv. Mikuláša píše — ide plným prúdom. Minist. triedny radca Ladislav Kaffka už prezkúmal účty a spôsob vybavovania zaležitostí u župana, hl. fiškála, hl. lekára, u sirotskej stolice, pri nemocnici, ďalej prehladol účty stolických pokladníc a účtovníctva a potom vyšetroval jednotlivé ponosy a žaloby. Keď ministerský povereník s týmto hotový bude, príde rad na okresné vrchnosti.

Nepokoj v koložvárskej präparandii. Poverený školdozorca už skončil vyšetrovanie v záležitosti nespokojnosti koložvárskeho präparandistov a zápisnice predostrel ministerstvu. Präparandisti však vyjmúe šiestich, odopreli chodiť na prednášky, pokým direktora präparandie neodvolá ministerstvo. Správa uzavrela, že týchto neposlušných študentov považovať bude jako vytvorených z ústavu, o čom už aj ich rodičov upovedomili.

Lyditové pumy. Ľudský rozum vo vynalezaní vraždiacich zbraní a látok veľmi pokročil. Vynajdené sú bomby z pušného prachu, melinitu, dynamitu a teraz Angličania vo vojne proti Búrom používajú pumy alebo bomby lyditové. Účinok týchto strašných striel je hrozný a proti používaniu týchto sa aj obradil hlavný veliteľ Búrov generál Joubert. Angličania striefajú takéto gule z kanónov a jakonáhle puma padne, vybúši z nej ohnivý stĺp jako zo sopky a nad ňou utvori sa mračno dymu a kamenia. Lyditová puma je najnebezpečnejšou zbraňou, lebo plyn, ktorý sa z nej šíri, je veľmi jedovatý a životu nebezpečný. Keď také puma vybúši usmŕtí, na 100 metrov dookola všetky živé bytosti. A Angličania vzdor tomu, že upotrebujú takéto ohavné prostriedky, predsa ešte len raz zvíťazili nad Búrmí.

Protí opilstvu vo francúzskej armáde vystupujú veľmi základne. Tak generál Donop, aby jeho vojaci odvykli od pitia liehových nápojov, menovite ale pálenky, jednoducho zakázal v kantínach predávať pálené. Druhý generál zase urobil také poriadky, že jeho vojaci len po raňajkách dostanú kúpiť liehový nápoj. Večer inšpekciiu odbývajúci dôstojník odobera krémárovi v kantíne kľúče od šenku a až na druhý deň mu ich vráti. Francúzski štátnici vypočítali, že každý deviaty Francúz je alkoholikom a že ročne státisíce padnú v obeť pálenčenému moru. Veru také poriadky nezaškodily by ani u nás.

Pekný cimbalista. Zase sa udal prípad, ktorý sa v mnohom podobá ľúbostnej historke známeho cigána Rigó Janého, ktorým naša kňažna Chimayčka. Cimbalista Pišta Banda lanského roku hrával s Bandon z hontianskej obce Oroszka v Rajeckých Tepliciach a tu sa do neho zalúbilo mladá dcéra Emma jedného vysokého vojenského oficiera. Keď rodina oficierova chcela už odísť z kúpeľov pána otca potkalo nepríjemné prekvapenie: jeho dcéra Emma zmizla z Rajeckých Teplíc a zároveň zmiznul aj cigán Pišta. Otec za celé mesiace pátral po úskokoch a až koncom minulého roku dozvedel sa, že Banda Pišta s jeho dcérou žije v svojej rodnej dedinke Oroszka. Slečna Emma žije medzi ostatnými cigánmi, cíti sa veľmi blaženou so svojím milencom a už podučila sa cigánskemu jazyku. Otec dlho vypisoval dcéru, aby opustila cigána, prosil, volal, brozil, no všetko marné. Osvietená slečna Emma stála na svojom, že ona sa vydá za svojho vyvoleného. Čo si mal otec počať? Privolil a už i poslal ku sobášu potrebné listiny matrikárovi do Čaty, kam Oroszka patrí a tak o niekoľko dní bude tam cigánske veselie, na ktoré sa chystajú cigani celého okolia. Chlapi ako i cigánske ženy a dievčatá takrečeno zbožňujú peknú bládu devu, ktorá opustiac svoju vysokú rodinu, stane sa ženou jednoduchého cigánskeho cimbalistu. Či na veselie príde aj jej otec, o tom nič nepíše B. H., z ktorého tento chýr podávame.

Čo prorokuje Falb na marec? Dľa Falba 1. deň marca mal byť kritický deň prvého ranku. (V Budapešti bola malá búrka). Od 6—9. marca. Falb predpovedá búrky a veľké dažde, miestami padne sňah. Ešte väčšie dažde nasledujú od 10—16. marca následkom čoho očakávať povodne. Od 17—25. marca bude teplé a suché počasie, ktoré sa však zmení a od 26—31. marca nastanú dažde, búrky a predovšetkým na mnohých miestach zas padne sňah. Posledný deň má byť kritický deň druhého ranku. — Uvidíme, nakoľko sa Falbovo proroctvo splní.

Nový viedeňský kat. Za nového kata vo Viedni z pomedzi osemnást uchádzačov vymenovaný je súdom Jozef Lang. Nový kat je kaviarnikom a pri popravách viackrát dobrovoľne pomáhal neobému katovi. Medzi uchádzajúcimi sa o úrad kata boli jeden pekár a jeden krajčír.

Nešťastie. V rumunskom mestečku Bustenári v jednej petrolejovej studni robotník Dandu uderil čakanom na jeden kameň, následkom čoho vyfrkla iskra. Iskra zapálila petrolej, ktorý hrozným výbuchom otriasol celou studňou. Nešťastný robotník prišiel o život podobne i jeden jeho kamarát.

Neopraviteľná beštia. Luccheni, ohavný vrah našej kraľovnej Alžbety, zase chcel vraziť. Správca trestnice nedovolil mu knihy čítať, načo sa väzeň prosil pred správcom. Správca však odvrhol jeho prosbu, načo Luccheni vytiahol z rukáva akýsi ostrý predmet a oboril sa na správca a chcel ho prekláť. Správca šťastne vyhnul bodnutiu a chytil sa s Lucchenim za pasy. Vonku čaka-

júci strážnici vbehli do správцovej kancellárie a prevládajúce vrah, poviažali ho a odviekli. Ten nástroj, ktorým chcel Luccheni prebodnúť správca je zaostrený kľúč so škatulky sardiniek. Lucchenimu následkom tohto sostrili trest, zavreli ho do jednej podzemnej cely, kde bude sám a z ktorej ho len každý tretí deň vyvedú na svetlo. Krem toho trestajú ho i pôstom.

Pomiatol sa jej rozum. Tieto dni, v prijímačej dvorane vo Vatikáne udal sa trapný výjav. Medzi početnými pútnikmi, ktorí s veľkým napnutím očakávali príchod pápeža, jedna pani, istá Italia Briosch začala kričať: „Dajte cisárovi čo je cisárovo a Bohu čo je Božie.“ Ustavične len túto jedinú vetu vykrikovala a potom počala brozne záriť, tak že len horko-ťažko vedeli ju vyviešť z dvorany. Nešťastnú dámu odviezli do blázincea.

Peniaze falšujúca banda. V temešskej obci Székely-Keve chytili asi päťdesiat ľudí, o ktorých sa dokázalo, že všetci boli členami jednej peniaze falšujúcej bandy. Spoločnosť mala celú malú mincovňu. Členovia bandy nedávno sa povadili a jeden z nich z pomsty oznámil všetko žandárom. Celú bandu pochytili.

Zázračné teľa. V Rástoce jedna krava vyvrhla teľa, ktoré malo dve vyvinuté hlavy na dvoch osobitných krkoch a dva chvosty, trup však len jeden. Zázračné zviera, ktoré žilo len niekoľko hodín, kúpil jeden zvolupčiansky priemyselník, ktorý teľa zaslal museum zverolekárskej hlav. školy v Budapešti.

Zajímavý sňatok. Knieža Rudolf Lobkowitz veliteľ budapeštianskeho IV. vojenského sboru pojal si za manželku vdovu svojho predehodu v úrade, baróna Leopolda Edelsheim Gyulayho, rodenú Frideriku Kronau. Sobáš odbyval sa v úplnej tichosti. Mladoženich narodil sa 26 augusta 1840. a mladucha 7. marca 1841.

Hodnota práce. Jedon americký časopis takto ustálil peňažnú hodnotu práce ľudí. Povestný americký básnik Tennyson na kúsok čistého papiera napíše jednu básen a tým papier dostane hodnotu 65.000 dollarov. To je zemiálnosť. Milionár Vanderbilt napíše naň len niekoľko slov a papier je hoden päť millionov dollarov. To je kapitál. Americká vláda dá naň vytlačiť niekoľko riadkov a povie, že ten kúsok papiera stojí 20 dollarov. To sú peniaze. Jedon mechanik z ocele kúpenej za päť dollarov, zhotoví z nej hodiukových strún v hodnote tisíc dollarov. To je zručnosť. Kupec nejaký článok, ktorý ho stál päť centov, predá za jeden dollar, to je obchod. Dáma 27 dollarov zaplatí za taký klobúk, ktorý inde za 75 centov možno dostať. To je bláznivosť. Robotník za desať hodín nosí ťažké kamenie a dostane za to jeden dollar, to je obecná robota.

Poldruha miliona fliaš šampaňského vína vyšlo tieto dni na vnivoč vo francúzskom meste Epernay. Sborila sa totiž obrovská pivnica jednej fabriky na dorábanie šampaňského a rumy rozbily 500 sudov a 1.500.000 fliaš šampaňského. Drahý šumiaci nápoj vpila do seba zem. Škoda fabriky obnáša asi päť millionov frankov.

Samovražda. Daniel Miklós, honvédskejší vojenský plukovník-sudca spáchal samovraždu, zastreliac sa revolverom. Na stolíku nechal cedulku, na ktorej stálo: „Zo slúžebných príčin som sa zastrelil.“ Hovorí sa, že nešťastný adjutor-plukovník bol veľmi nervósný človek, a že mal vraj akúsi záležitosť s generálom Kolomanom Bola, u ktorého bol pred spáchaním samovraždy referovať a pre to že spáchal svoj osudný skutok.

Útočník. Tri ženy z Očovej uberaly sa pešo do Zvolena, keď ich na ceste zrazu pristavila jedna osoba, zahalená do bielej plachty a žiadala od nich peniaze. Ženy začaly volať o ratu a jeden chlap pribehol im na pomoc. Lotor keď to videl, ušiel. Teraz ho stopujú žandári.

Raj bez Adamov. Z Londýna dochádza táto zpráva: V Novom Yorku spôsobuje všeobecnú pozornosť mladá študovaná dáma, doktorka Maria Waldeková. Táto dáma objavuje sa vždy v odeve, jako jej mužskí kollegovia — cylinder, kabát, stojatý golier, dlhé nohavice. A čo je hlavné, prišla na myšlienku založiť raj bez Adama lepšie bez Adamov, čili jadrne rečeno, kolóniu výhradne pre ženy. K tomu cieľu zakúpila vo štáte novyorskom pri Oswegu gazdovstvo so 135 akry pozemkov. Vystaví na ňom veľkú budovu, kde bude „omladené pokolenie ženské“ oslobodené od tyranstva mužských, pokojne a ticho žiť spolu. Všetky tieto osadnice budú nosiť nohavice; kandidátky pre novú kolóniu majú byť vo veku od 15 do 35 rokov, a musia sa zaviazat', pokiaľ budú v kolónii, že budú vyhábať sňatkom, všetkej paráde a iným túžbam. Všetko to im nahradí študovanie politických, literálnych a sociálnych otázok a mužské zábavy.

KU OBRÁZKU.

Korist.

Keď sa pod teplými lúčami jarného slnka topí sňah a príroda prebúda sa k životu, na poliach neraz objaví sa výjav, jaký znázorňuje náš obrázok. Tu i tam v topiacom sa sňahu medzi krovím objavia sa kusy divej zvery, ktoré počas poľovačiek ranené výstrelom ztratili sa zraku poľovníka. I zajáčik na obrázku pochopil tiež tak. Ranený útekem zachránil sa, ale jeho rana bola smrteľná. Dokonal v kroví a sňah ukryl ho pred dravcami. Teplé lúče slniečka odokryly ho a dravé vrany majú z neho bohatú hostinu.

ODKAZY REDAKCIE.

Pán M. v N. *Kubine*. Zasláný dopis nemôžeme uverejniť. Dosiaľ ešte každý morálne smýšľajúci človek dal prednosť jednoženstvu nad mnohoženstvom. Že vy práve ráčite vychvaľovať mnohoženstvo, to možno má svoje zvláštne príčiny alebo lepšie povedané zvláštne chůtky, ale s takýmto vecmi nikto nezvykol pred verejnosť vystupovať, takéto veci sa zvykli pri poháriku vybaviť, kde si každý môže slobodne a voľne predniesť

náhlady a myšlienky, bez toho aby tým nejakú mravnú zodpovednosť bral na seba. Časopis ale takého niečo nemôže spraviť.

Pán Jozef H. na M. Vytiahnutý lós ráčte zaslať tomu bankárovi, od ktorého ste ho kupil. Ostatné môžete lós ktorejkoľvek budapeštianskej banke alebo bankárovi zaslať, len treba lós v rekommandovanom liste poslať. Môžete ho ku pr. poslať banke „Mercur“ (Budapest V. ker. Dorotya uteza 12. sz.) Redakcia avšak neberie na seba žiadnu zodpovednosť.

Pánu „Zvedavému“ Časopis „Nová doba“ s našim vedomím prestal vychádzať. Bol to čisto socialistický časopis. My náš časopis riadne dávame na poštu. Otázne čísla sme vám dodatočne poslali. V liste spomenutému pánovi budeme časopis posielať.

Pánu L. G. v *Povážskej Bystrici*. Najbližšie vypíšeme v našom časopise úlohy a povolanie obecného predstavenstva. To neni nikde ustálené dľa jakého klúča sa má poľovná škoda šacovať. To sa s prípadu na prípad odšacuje dľa miestnych pomerov. Zakony vychodia aj v slovenskej reči, kto si ich chce zadovážiť, nech sa obráti na kníhkupectvo: ifj. Nagel Ottó, Budapest, VIII. Muzeum kórút.

Pánu M. V. v *Hradišti*: Keď sa voľba rychtára prevedie, ráčte nás o výsledku jej vtedy upovedomiť. Dopis vďačne uverejníme. Nedošlé 7-me číslo sme Vám znovu poslali.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 1. marca.

V budapeštianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 112, zadok 124, polievková 140, jazyk 138, obličky, ľadviny 188, čistené 380 halierov za 1 klg. — *Barančina*: predok 200, zadok 240 hlov — *Teľčina*: 150, lopatka 160, stehno 180 hlov za 1 klg. — *Bravčovina*: 112, stehno a lopatka 120 hlov za 1 klg. — *Sunka*: pražská 180, surová 140 hlov za 1 klgr.

Masť: Sviňská 112 hlov, loj 108 hlov, slanina ku roztopeniu 110 hlov a husacia masť 220 hlov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 100, sliepku 150, kohúta 250 hlov. Za jednu tučenú kačku 240, za tučenú hus 700 hlov. — *Očistená drúbež*: kura 120, sliepka 160, kapuň 240 hlov, hus 500 (za jeden klgr. 128 hlov), morka za kilo 130 hlov, a kačka za kus 260 hlov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 4 kusy za 40 hlov, menšie 26 kusov za 2 kor., ku čaju 4 kusy za 40 hlov.

Ryby: Kapor 100, sumec 110, štika 110, zubáč 180, jesater 360, okúň 140 hlov. Raky: kus za — hlov.

Rozhlňnosti: Maslo gazdovské 180, ku čaju 240 hlov za 1 klg. Tvaroh 46 hlov za kilo. — Smotana 56 hlov za liter. — Pár holubov — hlov, divá hus —, divá kačka —, jarabica — hlov za kus. — Zajac za kus 2 kor. 40 hlov. — 1 klgr. divej svine 80 hlov, stehno srny — hl. — Zemiaky nové 32 hlov za klgr.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	25.90	24.60	23.10	21.70	21.10	20.70
číslo:	6	7	7½	8		
kor.	19.30	15.90	13.50	10.90		

Pšeničné otruby drobné po kor. 9.00, hrubé po 8.90.
Zeleniny: Zemiaky ružiaky kor. 3.00—4.00, žlté

kor. 4.22—4.40, rožky kor. 8.00—2.00, biele kor. 2.80—3.00 za metr. cent Kapusta (v hlávkach) za kus 30 hl. kor. — Cibula kor. 5.00—8.400 m. c. Zeler 100 kusov

Strova: Hrach nový — kor., čistený starý 20—30 kor. v za liter. Sošovica: domáca 16—24 za klgr. Rižu 20 hlov za kilo.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

»Sohr Sväto-Antonská« fabrika na strieborno-ocelové kosa, ktorej jediný a výhradný rozosielať a predavať je

Pán JOSEF SOHR

v meste Szill (Somogym.)

ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medailou a čestným diplomom bol vyznačený.

100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať »Sohr Sväto-Antonskú« kosu z ktorej inej fabriky,

200 korún vyplatí tomu, kto z medzi 100 »Sohr Sväto-Antonských« vie preukázať päť zlých kôs.

Ochranná známka

Kto úplne spoľahlivú, dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od vyššpomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý ona hockomu na žiadosť zdarma a vyplatene zašle.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Zimné mesiace sú najprihodnejšie objednavateľov shromažďovať. — Shromáždiťom výhody! — Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu. — Svedomitá výsluha. — Úplná záruka! (15—4.)

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 28. februára.

Obilie	Jakošť ha hekt	Za 50 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
Pšenica banátska	75—81	7.15	8.05	Siatny dlh. (Za každých 100 korún)			Prvá uhor. poisť. spol.	5525.—	5575.—
peštianska	75—81	7.20	8.20	Uhorská ziatá renta 4%	98.50	99.00	Pešt. uh. kupec. b.	2755.—	2758.—
stolnobebradská	75—81	7.35	8.10	Uhorská korunná renta 4%	93.95	94.25	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	15900.—	16000.—
Baš (šito)	70—72	6.10	6.30	Uhorské regálové úpisý 4%	99.40	100.15	Saigó-tarjánska baňa na uhlie	644.00	645.00
Jačmeň na krm.	60—62	5.65	5.70	Uhorské premiové úpisý	163.00	164.00	Záložné listy.		
na páku	62—64	5.45	5.55	Uhorská tiskovo-segedínska požička 4%	141.50	142.50	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	94.25	94.75
na várku	64—66	—	—	Uhorská žel. požička 4% v zl.	100.75	101.75	Uhorského úver. záložného ústavu 4½%	99.00	100.00
Ovos	59—41	5.00	5.45	výazkové úpisý 4%	93.00	94.00	Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	120.00	121.00
Kukurica	—	4.75	4.95	Spoločná požička v bež. peniazoch 4½%	99.00	99.75	Peniaze.		
rozso	—	5.30	5.80	Žraby.			Cisársky dukát	11.44	11.74
Dateľinové semá, luc.	—	12.00	12.50	Spolku „Jó sziv“	6.25	6.75	Dvadsat-frankovník	19.29	19.32
červené	—	41.—	48.50	Uhorského „červeného kríša“	20.00	21.00	Nemecká ríšska marka	118.15	118.35
Svínska masť poľská	—	51.00	51.50	Rakúskeho	42.50	43.00	Striebro	—	—
vidiecka	—	—	—	Bazilika	12.60	13.60			

Tlačou cis. a kráľ. dvornej kníhtlačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.